

กระบวนการทัศน์และการพัฒนาการสอนวิชาปฏิบัติแบบออนไลน์

อาจารย์ ดร.ปราโมทย์ สกุรักษ์ความสุข

วิธีการสอนโดยการลงมือปฏิบัติ (Practice) คือ วิธีสอนที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง เกิดการผสมผสานระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติ การลงมือปฏิบัติมักดำเนินการภายหลังการสาธิต การทดลอง หรือการบรรยาย เป็นการฝึกฝนความรู้ความเข้าใจจากทฤษฎีที่เรียนมาโดยเน้นการปฏิบัติ

เมื่อผู้สอนรายวิชาปฏิบัติของโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จะจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งอาจมีข้อจำกัดหรือแตกต่างไปจากการสอนในห้องเรียนปกติ ส่งผลให้ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติทุกภาคส่วนมีมุมมองและกระบวนการทัศน์ในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ แม้จะเป็นการเรียนแบบออนไลน์

ตัวอย่างเช่น การเรียนปฏิบัติของวิชาด้านดนตรี นาฏศิลป์ พลศึกษา ศิลปะทัศนศิลป์ แอนิเมชัน ออกแบบ เกษตรกรรม งานช่าง และกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นต้น

ผู้สอนในรายวิชาดังกล่าวได้พัฒนาวิธีการสอนปฏิบัติตามศาสตร์สาขาของตน แต่อยู่บนพื้นฐานเดียวกัน คือ การสอนปฏิบัติแบบออนไลน์ ซึ่งมีขั้นตอนแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

1) พัฒนาแผนและสื่อการเรียนรู้ แต่ละรายวิชาจะเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อผู้เรียนในห้องเรียนออนไลน์ ด้วยการใช้สื่อวีดิทัศน์สาธิตการปฏิบัติ การถ่ายทอดสดการสาธิตโดยผู้สอน โดยผู้สอนและศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาจะสร้างสรรค์สื่อเพื่อรองรับการเรียนการสอนแบบออนไลน์

2) สาธิตและติดตาม เมื่อนำแผนจัดการเรียนรู้มาใช้จัดการเรียนรู้แล้ว บทบาทสำคัญของผู้สอนวิชาปฏิบัติคือ การบรรยายประกอบการสาธิต หรือบรรยายประกอบวีดิทัศน์การสาธิตที่ผู้สอนผลิตไว้ จากนั้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและผู้สอนติดตามผลด้วยการสังเกตในกรณีที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติทันที (Real time) หรือจากแบบทดสอบ เป็นต้น

ตัวอย่างการสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทันที โดยผู้สอนสังเกตพฤติกรรมหรือการปฏิบัติของผู้เรียนเพื่อติดตามผลและพัฒนาผู้เรียน เช่น วิชาปฏิบัตินาฏศิลป์ไทยมาตรฐาน ที่ผู้สอนสาธิตการรำแบบ real time และให้ผู้เรียนปฏิบัติตามทันทีผ่านระบบออนไลน์ ผู้สอนสามารถสังเกตและประเมินผู้เรียนได้จากภาพที่ถ่ายทอดผู้เรียนมายังผู้สอน

3) วัดและประเมินผล เมื่อผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจนเกิดความรู้ความเข้าใจ หรือการความคิดสร้างสรรค์ ผู้สอนจะสามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนได้หลากหลายวิธี เช่น แบบทดสอบด้านทักษะ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบทดสอบด้านความรู้ ตลอดจนชิ้นงานที่ผู้เรียนสร้างสรรค์ขึ้นหลังผ่านกระบวนการเรียนปฏิบัติในรูปแบบออนไลน์

ขั้นตอนดังกล่าว คือกระบวนการที่ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาปฏิบัติที่จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

9 มกราคม 2564